Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 161. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го СЕРПНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 23, 1956. No. 161. VOL. LXIII.

САН ФРАНСІСКО ОВАЦІЙНО ВІТАЄ АЙЗЕНГАВЕРА

СТАССЕН ПРОСИТЬ ПРО ДОЗВІЛ ПРОМОВЛЯТИ НА КОНВЕНЦІЇ; СПРАВА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ВІДКРИТА, ХОЧ ВСІ ВІРЯТЬ В НАЙМЕНУВАННЯ НІКСОНА

Сан Франсіско, Каліф. — 21 серпня ціле Сан Франсіско оваційно вітало президента Айзенґавера, який у вечорі того дня прибув на Республіканську Номінаційну Конвенцію. Прибуття Президента влило нового духа в конвенцію, яка відбувалася досить мляво. На летовище вийшли найвизначніші республіканці, щоб привітати Айзенгавера. Від стейту Каліфорнії привітав Президента губернатор Найт. Після того Айзенгавер всів до авта і їхав у відкритому возі вулицями міста, на яких стояли сотки тисяч населення та оваційно його вітали. Президент не відвідав в першому дні конвенції, тільки від'їхав до свого готелю, в якому буде мешкати під час побуту в Сан Франсіско. На летовищі з'явився і Гаролд Е. Стассен, який там привітався з віце-президентом Ричардом М. Ніксоном, якого він поборює як кандидата на віце-президента. В політичних колах гадають, що Айзенгавер на один день швидше прибув до Сан Франсіско, щоб розвіяти думки тих, які гадають, що кандидатом на віце-президента може бути хтось інший, а не теперішний віце-президент Ніксон, і щоб відразу змісця почати офензивну виборчу кампанію за те, щоб республіканці не тільки вибрали свого президента, але щоб одночасно здобули і контролю в Сенаті і в Палаті Репрезентантів. Та одночасно заявляють, що Айзенгавер прийме всіх тих, які хотіли б бути кандидатами на становище віце-президента. Досі ніхто не зголосився на авдієнцію до Айзенгавера, і республіканці гадають, що ніхто не схоче розмовляти з Президентом в цій справі. Стассен хоче промовляти на конвенції, але тому, що він не є делегатом, то на це мусіла б одноголосно погодитися конвенція. Голова конвенції конґресмен Джозеф В. Мартин заявив, що він проситиме конвенцію, щоб погодилася на промову Стассена. Та в політичних колах переконані в тому, що промова Стассена не матиме успіху, і під час виборів кандидатом на віце-президента вийде Ричард М. Ніксон. Крім Стассена можуть зголосити на кандидата на віце-президента каліфорнійського губернатора Гудвіна Дж. Найта, який виступає проти Ніксона. Губернатор Массачусетс Крістіян А. Гертер заявив, що відкличе свою кандидатуру, якби її хтось виставив.

Айзенгавер обіцяє підтримку комісії для промислового використання фармерських продуктів

Вашингтон. — П'ятичленна двопартійна комісія для промислового використання фармерських продуктів відвідала президента Айзенгавера. Цю комісію зорганізовано на основі ухвали Конгресу, і вона прибула до Президента, щоб йому представитися. Її оголос Дж. Лерой Велш з Омаги, крім якого до неї належать ще чотири фахівці з промисловости та рільництва. Президент заявив, що праця цієї комісії є дуже важлива, бо як їй вдасться зужити частину фармерських продуктів, які находяться в урядових складах, то це буде великий успіх, бо пошириться тим способом ринок на рільничі продукти і зменшиться ті запаси, які находяться в урядових магазинах внаслідок урядової допомоги фармерам. Комісія має здати звіт зі своєї праці до 15-го червня 1957 року.

Сенатор Лімен не хоче кандидувати

Ню Йорк, Н. Й. — 78 річний нюйоркський сенатор — Герберт Г. Лімен заявив на пресовій конференції, що з „важким серцем" мусить повідомити про те, що відходить від політичного життя і не буде старатися про перевибори на сенатора восени цього року. Визначніші становища займав він від 1928 року, коли його вибрали на заступника нюйоркського губернатора. Пізніше він займав становища губернатора і сенатора, а тепер відходить „до приватного життя", хоч „почувається дуже добре". Ця заява сенатора Лімена скріпила надію в республіканців — здобути становище сенатора в нюйоркському стейті і вже вони згадують своїх кандидатів, між якими є колишній губернатор Томас Е. Дюї і нюйоркський генеральний прокуратор Джекоб К. Джевітс. Республіканці згадували і генерального прокуратора ЗДА Герберта Бравнелла, молодш., але він заявив, що не є заінтересований в цій кандидатурі. І Дюї заявив давніше, що не хотів би старатися про кандидатуру на сенатора. Сенатор Лімен заявив, що, на його думку, нюйоркський посадник Роберт Вагнер повинен зайняти те становище ,але і Ваґнер вже після демократичної конвенції заявив, що вважає становище посадника Ню Йорку за важливіше від становища сенатора і тому не хоче кандидувати на сенатора. Можливо, що Вагнер змінить своє становище. Лімен сказав, що з усіх своїх сил буде помагати демократам в цьогорічній виборчій кампанії.

В АМЕРИЦІ

● **На республіканській конвенції** в Сан Франсіско нагороджено золотою медалею голову Республіканського Крайового Комітету Лінарда В. Голла за його „невтомну працю для партії". Сенатор Вільям Ф. Новленд передав Голлові цю медалю.

● **Колишнього стейтового ревізора** в Іллінойському стейті Орвіна Е. Годжа, який привласнив понад 600,000 долярів із стейтової скарбниці, засуджено до 12 років ув'язнення, федеральний суд засудив його давніше на 20-річне ув'язнення за зловживання з забезпеченевими фондами.

● **Спілка** Аргентинських Журналістів закликає бойкотувати славний щоденник „Ля Пренса" за те, що його новий власник звільнив із праці сотки працівників, коли прийшов в посідання цього щоденника після повалення Перонової диктатури.

● **Республіканська** конґресменка Кетерін Ст. Джордж із Туксідо Парку, Н. Й. звернулася на конвенції в Сан Франсіско із закликом перевибрати Айзенґавера, бо „він зможе втримати мир у світі". За час теперішнього миру — сказала вона — „ми стали сильніші, і тому мир треба й надалі втримувати".

● **У Ню Йорку** 242 жінки пройшли лікарські оглядини, якими ствержено, що вони можуть бути жінками - поліцистами. Цих жінок взято на окремий список, і їх за чергою будуть найменовувати на поліцистів, коли зайде потреба.

● **Найславніший** американський перегоновий кінь „Нашуя" захворів на „холіку", і, можливо, вже не зможе виступати на стадіонах. Недавно цей кінь виграв на перегонах 1,236,950 долярів. Його власник заплатив за нього 1,251,200 долярів. „Нашуя" виграв досі у 21 перегонах з 28, в яких брав участь.

НІКСОНА ВІТАЮТЬ ОВАЦІЙНО

Делеґати на 26-ту республіканську конвенцію вітали віце-президента Ніксона і його дружину Патріцію захоплено — окликами, транспарентами і конфетті.

Гувер закликає підпорядкувати всі матеріяльні цілі духовому запалові боротьби за свободу

Сан Франсіско. — У вівторок, дня 21 серпня виступив із промовою під час республіканської конвенції колишній президент ЗДА 84-річний Герберт Ґувер. Появу його привітали делеґати оваційно оплесками, що тривали яких шість мінут. У своїй промові заявив Герберт Гувер, що найважливішим завданням 26-ої Республіканської конвенції дати оновлену декларацію принципів американського життя і закликав проводити цьогорічну виборчу кампанію під гаслом духової боротьби за людську свободу. Гувер підкреслив заслуги президента Айзенгавера в утриваленні миру і добробуту країни, зокрема в зменшенні міжнародного напруження, але з особливим признанням висловився він про чесність і релігійний запал теперішнього Президента. Виступ Герберта Гувера перед конвенцією був уже сьомим з черги. Двічі в 1921 і 1932 році — він був кандидатом на Президента і двічі — в 1948 і 1952 роках — він виступав з промовою до делеґатів. Свій теперішній виступ назвав 82-річний Гувер останнім, заявляючи, що він не сподіється вже виступити ще раз на республіканській конвенції. — Після промови Гувера, сенатор Мартин закликав республіканців не резиґнувати з перемоги в Конґресі, бо саме в ньому лежить головний центр американського поступу. Контроля над Конґресом мусить бути вирвана з рук демократів, бо тільки республіканський Конґрес зможе запевнити президентові Айзенгаверові потрібну свободу рухів у здійснюванні встановлених цілей.

Панама проти міжнародної контролі свого каналу

Панама. — Сюди надійшло повідомлення про те, що панамський посол до Італії — Рафаел Валлеріно, який одночасно є панамським представником до Єгипту, заявив на конференції з єгипетським міністром закордонних справ, що його уряд ніколи не погодився б на те, щоб Панамський канал був під контролею якоїсь міжнародної установи. Посол Валлеріно передав єгипетському урядові копію ноти панамського уряду, в якій Панама протестує, що на Лондонську конференцію не запрошено панамського представника, хоч велику частину товарів перевозиться черз Суезький канал під панамським прапором. Представник Панами заявив, що єгипетський уряд має право націоналізувати Компанію Суезького каналу, бо той канал знаходиться на території Єгипту і та компанія — це єгипетська компанія, акції якої дісталися в руки закордонного капіталу. Панамський посол заявив, що його уряд не бере до уваги націоналізацаії Панамського каналу. Недавно панамський уряд вів переговори з американським урядом в справі збільшення винагороди за концесію на Панамський канал, яка тепер становить 500,000 долярів річно, а на думку панамського уряду повинна виносити 1,900,000 долярів. В єгипетських колах звертається увагу на те, що американський уряд не домагається уміжнароднення Панамського каналу, але підпирає подібні домагання Англії в справі Суезу.

Відбулася ексгумація тіла злочинця Телві

Ню Йорк, Н. Й. — Тут відбулася ексгумація тіла злочинця Абрагама Телві, який за заплату 1,000 долярів облив сірчаним квасом журналіста Віктора Рісела за те, що він виступав проти зловживань в деяких робітничих організаціях. Прокуратор наказав перевести ексгумацію, щоб переконатися, чи Телві дійсно облив і себе сірчаним квасом ,коли його виливав на журналіста Рісела. Злочинці, які намовляли Телві до злочину ,боялися, що Телві має знаки на лиці і тим способом може їх виявити. Телві облив Рісела квасом 5 квітня, а його вбили невідомі досі злочинці 28-го липня. Суд заявляє, що знає ті всі особи, які замішані в той злочин. На суд мають покликати коло 100 свідків. Гадають, що в цей злочин замішані ті представники робітничих організацій, проти яких виступав Рісел.

● **В Колюмбії** згинуло 12 осіб і 23 особи поранено, коли вантажний автобус, яким вони їхали, поковзнувся і впав у пропасть.

● **В місті Ахмадабад,** одному з найбільших промислових осередків Індії, кілька тисяч демонструючих студентів фактично захопили в останню неділю всю владу. Вони звернулись через летючки і гучномовці з закликами до мешканців міста, щоб вони, на знак протесту проти нового адміністраційно-політичного поділу цієї провінції, розпочали „пасивний страйк", стосований свого часу проти англійської адміністрації. Всі крамниці й усі установи закрились, а мешканці міста замкнулись у своїх помешканнях. Посадник міста, протестуючи проти такої поведінки студентів і своїх земляків, проголосив голодовий страйк.

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ПЛЯТФОРМА ВИСЛОВЛЮЄ ВПЕВНЕНІСТЬ У ПЕРЕМОГУ ВИЗВОЛЬНИХ РУХІВ ПОЯРМЛЕНИХ НАРОДІВ

Сан Франсіско. — Плятформа Республіканської партії, прийнята через акламацію на конвенції у Сан Франсіско у вівторок 21 серпня ц. р., велику частину присвячує закордонній політиці та загальній міжнародній ситуації. „Зміни на міжнародній сцені були такі великі, що нелегко забути умовини, які ми унаслідили в 1953 році". Далі говориться про війну в Кореї і її наслідки для американського життя та нестримний, здавалося тоді, поступ воюючого комунізму. „Міжнародний комунізм, який в 1945 році панував над 200 мільйонами людей в Совєтському Союзі й Балтійських державах ,воював далі, так, що в 1952 році він поярмив більше як 700 мільйонів людей в 15 колись незалежних державах". Далі говориться про заведення миру наслідком припинення комуністичної агресії в Кореї. З Республікою Кореї підписано договір про взаємну оборону. Те саме зроблено з Республікою Китаєм, загородивши дальший наступ китайських комуністів проти Формози й Пескадорських островів. В'єтнам, Камбоджа і Ляос стали незалежними державами, а Південний В'єтнам, за допомогою від ЗДА ,позбавив комуністів тих зисків, на які вони рахували після відступу Франції з Індо-Китаю. Далі говориться про Південно-Східній Азійський пакт (СЕАТО), відносини в Західній Европі ,НАТО, Багдадський пакт й взаємини з країнами американського континенту. В уступі про „Взаємини з Совєтським Союзом" сказано:

„Прийнято далекосяжні кроки, щоб виелімінувати небезпеку третьої світової війни. Президент Айзенгавер поїхав до Женеви. Там совєтські лідери і світ переконалися про відданість З'єдинених Держав мирові, але і про їх рішення не купувати миру за ціну свободи. Конференція на вершинах дала поштовх новим силам .Совєтські провідники заявили відмову від насильства ,що його Сталін зробив основою в комуністичній доктрині. Після того прийшло осудження Сталіна, зросли диспути над доктринами в комуністичній партії та здискредитовано партійний провід і його зле правління. Сили лібералізму внутрі совєтського бльоку протиставились брутальним і атеїстичним доктринам совєтського комунізму. Вперше бачимо позитивні познаки, що сили свободи й визволення невідхильно переможуть, якщо вільні народи збережуть свою силу, єдність і рішучість".

Після довшого уступу, який займається справами відношення до Об'єднаних Націй, колективних договорів безпеки, арабсько - ізраїльського конфлікту й оборони миру на Середньому Сході, читаємо у тій Плятформі таке:

„Мусимо продовжувати спроби в справі з'єдинення Німеччини в свободі та визволення сателітних держав — Польщі, Чехословаччини, Мадярщини, Румунії, Болгарії, Латвії, Литви, Естонії й інших колись вільних країн, які тепер перебувають за залізною заслоною. Республіканська партія стоїть твердо з народами у тих країнах в їх справедливому змагові за свободу. Ми певні, що наша мирна політика, рішуче ведена далі, остаточно відбудує свободу і державну незалежність поярмленим народам і країнам". „Визнаємо, що ніодна окрема країна не може сама одна боронити свободи всіх країн, загрожених комуністичною агресією або підривною роботою. Взаємна безпека означає взаємну практичну співпрацю. Бідність і неспокій в менше розвинених країнах робить із них предмет наступу збоку міжнародного комунізму. Мусимо помогти їм осягнути економічну силу і стабільність, потрібні для вдержання й оборони їхньої незалежности"... Врешті говориться про конечність скасування бар'єр між вільними і поярмленими народами світу та закінчується той уступ таким ствердженням:

„У світовій боротьбі з небезпекою, можна виграти і зберегти мир тільки завдяки сторожкості й надхненному проводові. У такому світі, віримо, істотною річчю є, щоб великий досвід нашого випробуваного лідера, президента Двайта Д. Айзенгавера, продовжував проводити нашій країні у зберіганні і поглиблюванні справедливого, чесного тривкого миру."

Настала криза в уряді Марокко

Рабат, Марокко. — У молодій державі Марокко, де щойно 7 грудня мин. року створено уряд, який ще не закінчив переговорів із Францією про уточнення правно-державних взаємин між Францією і Марокко, настала криза: найсильніша партія в уряді, націоналістична „Істікляль" — партія рішила відкликати з уряду своїх міністрів. Вона мала в уряді 10 своїх членів, поруч із шістьма членами Демократичної партії і п'ятьма „незалежними". Прем'єром є Б'Барек Беккай, безпартійний. Ця криза зійшлась із третіми роковинами прогнання теперішнього султана Мохаммеда V французами на Мадаґаскар, звідкіль він з тріюмфом вернувся в минулому році. Виголосивши з нагоди тих роковин в понеділок 20 серпня велику промову, султан Мохаммед V підкреслив, що Марокко потребує „всіх людей доброї волі, мешканців цієї країни", і цим дав зрозуміти, що він є прихильником коаліційного кабінету, а не однопартійного, як цього хоче згадана націоналістична партія. Марокканський султан висловив теж симпатії „братам арабам", які борються за свої права, — натякнувши таким чином на альжирців. Марокканський султан, хоч і заповів був заведення в Марокко монархічно-конституційного устрою, виконує покищо абсолютну владу. Авторитет охаммеда V в Марокко такий високий, що сподіваються швидкого полагодження теперішньої кризи уряду.

Помер відомий білоруський поет Якуб Колас

Як подають московські „Известия", дня 13 серпня ц. р. помер видатний білоруський поет, драматург і повістяр Якуб Колас, віце-президент білоруської Академії Наук. Покійний поет, що його справжнє прізвище було Константин (Кастусь) Михайлович Міцкевич, народився дня 3 жовтня 1882 р. в селянській родині і почав писати вірші ще в народній школі. Перші його твори були друковані в білоруському часописі „Наша Доля" 1906 року. В 1908 році Коласа засуджено на три роки в'язниці. Перша збірка його поезій вийшла друком 1910 року і перша збірка оповідань 1913 року. Писав драматичні п'єси. Останнім його твором була трилогія „На розстайдорогах" з життя дореволюційного білоруського села. Свої ранні прозові твори друкував під псевдонімом Тарас Гуща. Якуб Колас був водночас добрим перекладачем і м. ін. переклав на білоруську мову багато поезій Шевченка.

● **Таємна поліція** в Сан Франсіско перешкодила тим, які хотіли підробити дозволи на вступ до „Коров'ячого Палацу", в якому відбувається Конвенція Республіканської партії, на яку приїжджає президент Айзенгавер. В фальшуванні перепусток був замішаний радіовий працівник, але поліція не дозволила на їх друкування.

ПРОПОЗИЦІЯ ДОЛЛЕСА В СПРАВІ СУЕЗУ ЗДОБУЛА БІЛЬШІСТЬ

Лондон. — Проєкт розв'язки проблеми Суезького каналу, предложений державним секретарем Дж. Ф. Доллесом на Лондонській конференції, здобув велику більшість приявних. На 22-х учасників конференції, тільки 4 держави заявилися проти того проєкту: Совєти, Індія, Цейльон і Індонезія. Туреччина, Пакістан, Іран і Етіопія, які висловили поважні застереження проти проєкту Доллеса та радше схилялися до проєкту індійського делеґата Крішни Менона, змінили свою думку тоді, коли Доллес прийняв їх суґестії щодо поправок у тексті. Ці поправки йшли по лінії більшого підкреслення суверенних прав Єгипту до Суезького обширу та злагіднювали стилізацію постанови про міжнародну адміністрацію каналом. Пакістанський міністер закордонних справ Хамідул Гук Чудгурі звернув увагу, що в принципі існує дуже мала різниця поміж становищем Доллеса й Кріщни Менона та висловив переконання, що Єгипет переговорюватиме на базі пропозиції Доллеса. Совєтський міністер Шепілов назвав проєкт Доллеса неприйнятливим для Єгипту та натаврував його, як „вислів колоніялізму в дещо змодернізованій формі". Проте він признав користь з Лондонської конференції головно у зменшенні небезпеки війни за Суез та повторив свою давню пропозицію, щоб покликати вужчу комісію з Англії, ЗДА, Франції, Індії, і Єгипту для скликання в цій справі ширшої конференції і всіх користувачів Суезьким каналом. Таким чином в середу 22-го серпня ц. р. мала закінчитися Лондонська конференція. Невідомо ще, чи проєкт Доллеса буде проголошений, як „резолюція", прийнята більшістю Лондонської конференції, чи „заява" або „рекомендація". Проте невідомо ще, які практичні наслідки матиме такий вислід конференції, бо єгипетський обсерватор в Лондоні, майор Сабрі, заявив, що проєкт державного секретаря Доллеса не може бути плятформою для будь-яких переговорів із Єгиптом. Зате, за голосами єгипетської преси, Єгипет уважає сприйнятливим проєкт Крішни Менона. Різниця між тими двома проєктами та, що коли ЗДА, Англія і Франція пропонують створити міжнароднє тіло з участю Єгипту для адміністрування Суезьким каналом, то Індія і Совєтський Союз визнають право Єгипту до відповідальности за Суезький канал, з тим, щоб створити з-поміж користувачів каналом дорадче тіло. За іншою заявою з єгипетського боку виходить, що взагалі єгипетський уряд схильний переговорювати про дальшу долю Суезького каналу, якщо Англія і Франція зредукують свої збройні сили, восереджені у східній частині Середземного моря, щоб оті переговори не відбувалися в атмосфері фізичного натиску. Перемогу Заходу та зокрема американського державного секретаря вважається в тому, що загально признано слушність його тезі, що Суезький канал, який має життєве інтернаціональне значення, повинен бути „відполітизований", себто не може служити як засіб політичних чи економічних інтересів ніякої одної держави. Признання всіми такого принципу вважається відкриттям шляху для дальших переговорів в цій справі. Єгипетська дипломатія, підтримана Совєтами і Індією, змагає до того, щоб протягнути справу і щоб таким чином закріпився доконаний факт знаціоналізування Компанії Суезького каналу та прохолодилась гаряча атмосфера, спричинена тим націоналізаційним актом і воєнними приготованнями Англії і Франції.

Єгипет має щораз більші труднощі

Каїро. — Хоч назагал здається, що моральний авторитет єгипетського президента-диктатора Гамаля Нассера стоїть в арабському світі дуже високо і що його престиж радше зріс від часу Суезької кризи, проте внутрі Єгипту зростають труднощі різного роду — твердять добре поінформовані кореспонденти.Сам корабельний рух на Суезькому каналі загрожений браком пільотів. 14 пільотів, які поїхали до Франції на літні ферії, відмовились вернутися до служби після кризи, що вибухла 26 мин. місяця з актом націоналізації Компанії Суезького Каналу. Єгипетський уряд спершу відмовився видати візи іншим пільотам, які хотіли виїхати на відпустку, аж урешті видав візи 24-м закордонним пільотам, після того, як прийняв на службу 32х єгиптян. Проте тепер є тільки 207 постійно затруднених пільотів, дармащо для нормального керування корабельним рухом треба найменше 250 пільотів. Тому всі пільоти страшенне навантажені працею. На 207 пільотів є тільки 40 єгиптян і треба буде довшого часу, поки можна буде вишколити місцевих моряків. В міжчасі може прийти криза в корабельному русі, яка докаже, що Єгипет покищо нездібний ґарантувати нормальний хід справ Суезького каналу.

В СВІТІ

● **Спеціяльна комісія** в Голляндії, покликана королевою Юліяною для дослідження причин, чому в закордонній пресі появились вістки про можливість розводу в королівській родині й абдикації королеви, закінчила свою працю. Вона оприлюднила комунікат, в якому рішуче спростовує плітки про бажання королеви зректися престолу на користь найстаршої доньки Беатриче.

● **Клим Ворошилов,** „президент" СССР, прибув з візитою до Фінляндії, щоб відвідати ті місця, де він колись переховувався від царського режиму, як большевицький підпільник. Президент Фінляндії Кекконен склав плян 5-денної подорожі по Фінляндії разом із Ворошиловим. Совєтський „президент" має тепер 75 років.

● **Двох англійських нафтових** спеціялістів, що працювали в англо - єгипетській „Ойл-Філдс Компані" в Каїро, видалили з Єгипту, давши їм 24 години на ліквідацію всіх їх приватних справ. Від хвилини вручення наказу про виїзд до моменту відлету з летовища поліційні аґенти від них не відступили. Приїхавши до Лондону вони заявили, що все ще не мають поняття, за що саме викинули їх з Єгипту. Єдине, що вони могли дізнатися в Каїро, це те, що наказ про видалення вийшов з міністерства внутрішних справ.

● **В італійській пресі у Римі** появились заклики до поліції, щоб вона звернула увагу на поведінку чужинецьких туристів — американців, англійців і французів — яка дратує італійську публіку: в дуже гарячі літні дні туристи скидають черевики й охолоджують ноги в численних міських водограях, з якими пов'язані різні історичні перекази. А якась пара англійців, в коротких штанцях і літніх сорочках вскочила „на жарт" у публічний басейн в середмісті Риму: їх товариство дивлячись на цей „жарт", сміялось, але італійці були обурені.

● **Західньонімецька преса** назагал скритикувала заборону німецької комуністичної партії, як помилковий політичний хід. Мовляв, комуністи підуть в підпілля, з якого діятимуть, представляючи себе як „мучеників". Комуністи вже віддавна приготовлялись до такої діяльности, на що вказує факт, вони вибрали всі свої гроші з банкових конт. Комуністи — кажуть опоненти заборони компартії — не були в Німеччині грізні, бо мали за собою лише 2% населення і не змогли вибрати ні одно-

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЦИФРИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ

Статистичні дані, опубліковані у статистичному збірнику „Народное хозяйство СССР", що його видало в Москві Центральне Статистичне Управління при Раді міністрів СССР, зокрема про кількість населення Совєтського Союзу і про зменшення населення України, Білоруси і Литви, жахливі своїм змістом, бо вони доказують, яку плянову екстермінаційну політику здійснює супроти цих народів Москва. Зменшення населення України з 41,000,000 в 1940 році (включно із західніми українськими землями і Кримом) до 40,600,000 осіб в 1956 році, отже на 400,000 осіб, ще не говорить усього. Коли взяти до уваги загальне збільшення населення СССР за цей час (яких 5%), то населення України повинно було б збільшитися на яких два мільйони душ. Якщо ж пригадати, що в 1927 році Україна мала найвищий в Европі природний приріст населення, бо аж 22 на 1,000, то населення України повинно було б щонайменше збільшитися на 13,230,000 душ до 54 мільйонів. Тим часом за цілих п'ятнадцять років населення Української ССР зменшилося на 400,000 людей. Коли аналізувати це зменшення з увагою на загальний приріст населення усього Совєтського Союзу, то населення Української ССР зменшилося на 2,400,000 людей, коли ж брати до уваги природний приріст, то втрати українського народу треба обраховувати на тринадцять мільйонів. Виходить, що між 1940 і 1956 роком Україна зазнала найтяжчого в своїй історії періоду, на багато гіршого, як була спричинена Москвою катастрофа голоду 1933 року, що коштувала Україні яких 6 до 7 мільйонів жертв. Якими способами доконала Москва цього страшного народовбивства виявить в майбутньому історія. На всякий випадок, подані офіційним совєтським статистичним управлінням цифри про зменшення населення України заперечують слова Хрущова, сказані ним у його секретній промові на 20-му з'їзді комуністичної партії СССР, що українці занадто великий народ, щоб його можна було депортувати, як це хотів зробити Сталін. Треба думати, що Хрущов і його соратники користувалися у винищуванні українського народу не тільки депортацією, але й іншими „успішнішими" методами . . .

З опублікованих у згаданому збірнику частинних даних про розвиток індустрії і сільського господарства зарисовується картина послідовного нищення України, як господарської потуги, відсування її на дальший плян і упосліджування її, зокрема, в порівнянні до РСФСР (Російської Совєтської Федеративної Соціялістичної Республіки). Обсяг гуртової продукції всієї індустрії зріс в Українській ССР у порівнянні до 1940 року тільки на 100%, тоді як для РСФСР цей зріст дає понад 200%. Витоплення сталі в РСФСР збільшилося в порівнянні до 1913 року у яких 15 разів, а в той же час на Україні тільки в сім разів. Видобуток вугілля в РСФСР зріс у порівнянні до передвоєнного часу (1913 року) в 38 разів, на Україні тільки в 5 разів. Видобуток нафти в РСФСР з 1,925 тисяч тонн в 1913 році зріс на 49,262 тис. тонн в 1955 році, тоді як в Українській ССР зменшився з 1,047 тис. тонн на 531 тис. тонн. В РСФСР випродуковано в 1955 році 408.600 автомобілів, а на Україні за той же час тільки 19.200. Бавовняних тканин випродуковано в РСФСР 5,256,900,000 метрів, а в Українській ССР тільки 49.200.000 .Єдиною ділянкою, в якій Україна переважає РСФСР — це продукція піскового цукру ,але й тут — у порівнянні до 1913 р. — Україна збільшила свою продукцію вдвоє, а РСФСР — майже три рази. Відсунено Українську ССР на дальший плян не тільки в індустрії, але і в сільсько-господарській продукції. В той час, як посівна площа пшениці в РСФСР з 18.157 тисяч гектарів у 1913 р. збільшилася в 1955 р. до 35,879,000 гектарів, в Україні, колишній житниці не тільки Росії, але й Европи, посівна площа пшениці зменшилася з 8,858 тис. гектарів у 1913 р. до 8,617 тис. гектарів у 1955 р. Навіть посівна площа такої пропагованої останнім часом кукурудзи зменшилася в Українській ССР у порівнянні до 1940 року з 1,511.000 гектарів до 1,266,000, у той час, як в РСФСР збільшилася з 858,000 гектарів до 6,093,000.

Вже ці дуже фрагментарні цифри (велику кількість господарських ділянок в згаданому статистичному збірнику промовчано) доказують понад усякий сумнів, що Москва намагається знищити Україну не тільки в її субстанції, значить з допомогою зменшення населення, але теж і зубожуючи її й упосліджуючи в усіх господарських ділянках.

АДЛЕЙ СТІВЕНСОН

Адлей Івінг Стівенсон, який має тепер 56 років, за освітою — правник, за фахом — адвокат, за замилуванням — знавець клясичної літератури, за практичним досвідом — державний адміністратор і політик. Як парадокс звучить те, що перше поважне становище в центральному американському державному апараті він дістав від чільного республіканського діяча Франка Нокса, і що він не хотів бути ані іллинойським губернатором в 1947 році, ані президентським кандидатом від Демократичної партії в 1952 році. В обидвох випадках його особисті й партійно-політичні приятелі буквально примусили його, і він в обох тих випадках дав свою згоду напередодні проголошення кандидатур. Зате тепер, у 1956 році, він уже боровся за свою кандидатуру. Одна з вирішних причин його блискучої перемоги в голосуванні, переведеному з четверга на п'ятницю минулого тижня у Шикаґо, перемоги не тільки над іншими претендентами на те становище, але й над своїм головним „винахідником" і протектором з 1952 року, Геррі Труманом ,що тепер так завзято змагав до провалення його, — це була поважна зміна, що зайшла у ньому за минулих чотири роки. Стівенсон з 1956 року — це вже не Стівенсон з 1952 року ,його духовий образ інший, куди глибший, і його поведінка не та, що була.

Правда, він не міг змінитися, як тип інтелектуала, що виріс в інтеліґентській багатій родині ,виплеканий в атмосфері духової культури та вихований в першорядних освітніх закладах. Його дід був першим асистентом генерального постмайстра за першої президентури Клівленда і віце - президентом за другої каденції того самого президента. Його батько був членом управи й уділовцем в концерні Герста, що охоплює не тільки часописні видавництва ,але й копальні та земельні посілості. Народжений в Лос Анджелесі, в Каліфорнії, він був зв'язаний більшу частину свого життя із стейтом Іллиной, зокрема з Шикаґо ,куди, як 6-річна дитина, переїхав з батьками до старого родинного дому. Літо родина проводила у другому власному домі над озером Мішиґен. З заможніми батьками їздив по Америці й Европі, один рік ходив до школи в Швайцарії. В юнацьких роках мав дуже прикру пригоду: маніпулюючи з рушницею ,випадково застрелив свого приятеля-кузена. Був у великій розпуці і дуже глибоко пережив цю подію. Скінчив університет в Принстоні, Н. Дж., у 1922 р., після перерви, виповненої службою у морській фльоті за першої світової війни. Вже в університеті виявляв нахил до журналістики і став редактором „Дейлі Принстоніен". Після того вступив на правничий факультет Гарвардського університету в Кембриджі, Месс., але за рік покинув його, півтора року працював у журналістиці і аж у 1926 р., на 26-му році життя, скінчив правничі студії в Нортвестерні — університеті в Іванстоні й Шикаґо, Ілл. Після того шість років працював в адвокатській фірмі в Шикаґо. Переїхавши до Вашинґтону, дістався до Адміністрації хліборобської направи, а потім до Адміністрації алькогольної контролі. Але незабаром вернувся знову до Шикаґо, де працював, як адвокат. З вибухом другої світової війни діяв в „Комітеті оборони Америки через допомогу союзникам". Там зустрівся з Франком Ноксом, часописним видавцем, який кандидував на віце - президента на республіканському списку у виборах 1936 р. Коли президент Ф. Д. Рузвелт ,щоб підкреслити двопартійність ресорсів державної оборони у своєму уряді, призначив Нокса секретарем морських справ, цей останній покликав Стівенсона на свого спеціяльного асистента. У цьому характері їздив Стівенсон під кінець війни до Італії. Після того був асистентом у державному департаменті за державних секретарів Едварда Стеттініюса і Джеймса Бирнса. У цьому характері переводив різні дипломатичні місії. Належав, як політичний дорадник, до американської делеґації на першій сесії Об'єднаних Націй в Сан Франсіско. У 1947 році вернувся до Шикаґо. Відмовився від кандидування до Сенату, але, після довгої надуми, дав свою згоду кандидувати на губернатора у стейті Іллиной. Перемігши в 1948 році величезною більшістю голосів ,дав себе пізнати як надзвичайно рішучий адміністратор, керований здебільша прикметним для американців „здоровим глуздом". Звільнив 1,300 „політичних дорадників", що діставали державну платню із стейтової каси, переводив програму поправи шляхів і шкільництва, поширив програму соціяльного забезпечення, але й побив стейтовий рекорд в опротестовуванні прерізних законів стейтового парляменту. У щомісячних публічних виступах через радіо і телевізію, в яких складав звідомлення про хід справ у стейті, дав себе пізнати з своїх промов високого стилю, повних природного гумору, іронії і сарказму.

Все ж у 1952 році Стівенсон був тільки льокальною величиною, невідомою у всеамериканському терені. Коли навесні того виборчого року Труман запропонував йому кандидувати на президента, він рішуче відмовився, заявивши, що єдиною його амбіцією є вдруге кандидувати на становище губернатора в Іллиной, щоб докінчити започатковані реформи у тому стейті. Вже в ході зголошування кандидатур дав свою згоду на демократичній конвенції 4 роки тому і був вибраний у третьому голосуванні. Дякуючи за вибір, заявив тоді, що „волів би, щоб був вибраний хтось сильніший, мудріший ,кращий" за нього. Повівши енерґійну виборчу кампанію на всьому терені ЗДА, Стівенсон здобув собі популярність як знаменитий промовець і полеміст, знавець різних ресортів державного життя, особливо ж зацікавлений проблемами закордонної політики. І тому близько 34 мільйонів виборців віддали за нього свої голоси, хоч і програв він у користь Д. Д. Айзенгавера. Політичними причинами його програ були помилки попереднього 10-річного періоду демократичної адміністрації особливо у відношенні до комунізму (зріст комуністичної потуги в СССР і Китаї та насичення комуністами різних ділянок життя в ЗДА), неприємні справи з корупцією („мінкова" афера) і непопулярна війна в Кореї. Самому Стівенсонові закидувано м. ін. його колишнє зізнання в справі Алджира Гісса, з прихильною характеристикою особи шпигуна. Перемогли гасло республіканців „час для зміни" і величезна персональна популярність Д. Д .Айзенгавера, національного героя американців.

Але, програвши, Стівенсон не відсунувся від політики. Він відбув подорож довкола світу, в краю виголошував промови на масових бенкетах для покриття поверх півмільйонового виборчого дефіциту Демократичної партії, а вже 15 листопада 1955 р. зголосив свою повторну кандидатуру. Він позбувся давньої спутаности та шкідливої у таких випадках скромности і, з одного боку, перестав легковажити партійну машину, як це робив у 1952 році, а з другого унезалежнився від „партійних бонз", що виявилось в його відношенні до Г. Трумана та Трумапової кампанії проти нього в останньому тижні у Шикаґо. Коли в 1952 році Стівенсон уважав за ідеал виборчого аґітатора Г. Трумана, то тепер, як твердять добре поінформовані американські журналісти — він був би вдоволений, коли б не мав допомоги від „старого пана з Мізурі", переконаний, що метода цього останнього „дай йому бобу" — в основі своїй фальшива у відношенні до противника такого формату і такої популярности, як Д. Д. Айзенгавер .Він зрозумів також, що треба бути обережнішим у жартах ,не переплітати своїх промов надто густо дотепами і не заступати сарказмом ділової полеміки. Грошово незалежний, хоч і не мільйонер типу Гарримана (має „тільки" 50,000 дол. успадкованого річного доходу), буквально весь свій час присвячує політиці. Є безумовно грізним суперником Д. Д. Айзенгавера,' як кандидат на президента З'єдинених Держав.

ЗДА І РОЗЗБРОЄННЯ

Бажання американського народу жити в мирі з усіма сусідами, як традиційний чинник нашої національної психології ,виразно виявляється в звіті З'єдинених Держав про роззброєння.

Цей звіт показує дві характеристичні риси, що їх часто прикладають до людей нашої країни: ідеалізм і обережність. Віра в можливість встановлення світового миру спонукує американців підтримувати роззброєння, як спосіб реалізації цієї ідеї. Але цей ентузіязм стримується пересторогою, що така безприкладна програма роззброєння може, правда, наблизити до миру, але, з другого боку, наражає на небезпеку другу ідею — свободу.

Участь ЗДА в міжнародних нарадах у справах роззброєння почалася ще в 1918 р., коли президент Вудро Вилсон запропонував свої знамениті „чотирнадцять пунктів". Пункт четвертий попереджав, „щоб належні ґарантії були запропоновані і забезпечені, що національне озброєння буде зменшене до найнижчого рівня ,потрібного тільки для громадської оборони".

Від того часу ЗДА ніколи не переставали шукати шляхів до визначеної мети — роззброєння. Ми не тільки брали участь у кількох міжнародних конференціях від 1920 до 1930 рр. ,але також зуміли зменшити наші власні збройні сили до найнижчого в світі рівня. Досі не припиняються намагання створити задовільну програму роззброєння — особливо після відкриття атомової зброї. ЗДА не втратили надію на те, що відповідну формулу буде знайдено, і не спустили з ока передбачливих Вилсонових домагань про ґарантії.

У наш вік модерної зброї ґарантії навіть важливіші, як колись. Плян Баруха з 1946 року про потребу створення Міжнародної аґенції для розвитку атомової енерґії передбачав, що така аґенція має контролювати і переводити атомове роззброєння всіх націй. У січні 1953 року представник ЗДА в Комісії роззброєння при ОН у звіті до тодішнього президента Трумана заявив: „Якщо роззброєння береться до уваги серйозно, а не тільки як засіб пропаґанди, то державні мужі, відповідальні за мир і безпеку своїх країн, не повинні покладатись тільки на обіцянки, викладені на папері, але мусять мати певність, що всі ці обіцянки будуть дотримані".

Під час теперішнього адміністрування президента Айзенгавера спроби опрацювати систему контролі через міжнародну інспекцію весь час не припиняються. Айзенгаверів плян „відкритого неба" для взаємної контролі з помічччю авіяції був з'єднаний з совєтською пропозицією про контролю надземних сил. Дальший проєкт ЗДА передбачає обмін даними наукових дослідів, обмеження виробництва всіх видів зброї і зменшення військової сили. Всіх цих заходів вживається для того, щоб якнайскоріше перевести в життя програму роззброєння , і застосувати принципи міжнародної інспекції, як засіб для встановлення атмосфери взаємного довір'я та розуміння.

Ідеалізм і обережність, надія і терпеливість, готовість до співпраці і вимагання ґарантій — це є основна база позиції З'єдинених Держав у справі роззброєння. Такі позиції не завжди легко втримати. Але такі позиції підтримують наші обидві політичні партії.

В основному ЗДА розглядають проблему роззброєння, як таку, що веде до самооборони та контролі. Якщо всі нації світу будуть забезпечені проти ворожих атак, напруження в світі зменшиться, а це своєю чергою прислужиться до розв'язання багатьох інших проблем, завдяки чому можна буде досягнути основної мети — зменшення збройних сил у цілому світі.

(Загальна Рада)

Д-р Я. Шумелда

П'ЯТЬ ГОЛОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ НОВОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ЛІНІЇ ЦК КПСС

Нова генеральна лінія КПСС, що розвинулася протягом останніх років і формально була прийнята на 20-му з'їзді партії, залишається до деякої міри таємницею для широких кол громадянства Заходу, хоч, здається, немає сумніву в тому, що столиці великодержав, а зокрема Вашинґтон, вже точно знають пляни Москви. Пишемо до „деякої міри", тому, що вже цілий ряд публіцистів, між ними й українські, аналізуючи різні питання, вказали на деякі елементи, з яких складається новий большевицький стратегічний плян.

Ствердження такого стану, очевидно, не виключає того, що в поглядах на цю нову генеральну лінію є як між столицями, так і між експертами поважні різниці, а цілий ряд подробиць вимагають дальших праць і часу.

Чого хоче цим разом Москва?

Всі погоджуються в тому, а Хрущов і ЦК КПСС це підкреслюють, що їм потрібно часу на внутрішню розбудову. Иде тут про те, щоб зреалізувати щонайменше 6-ий п'ятирічний плян у галузі сільського господарства і легкої промисловости, а що найважливіше — в галузі важкої промисловости та розбудови атомової зброї.

Господарський плян є, зрештою, далеко ширший, бо він включає в себе одночасно дальшу індустріялізацію та колективізацію европейських і азійських „народних демократій" і тіснішу координацію економіки всіх народних господарств совєтської сфери впливів, про що є натяки в статтях ,які появилися після з'їзду. Разом з тим, користаючи з передишки, Москва хоче перебрати від Заходу все, що в ньому є цінніше, зокрема в галузі техніки. Під цим оглядом замітне, що створений 28-го травня 1955 року Державний Комітет для нової техніки під керівництвом одного із заступників голови ради міністрів, має відділ не лише внутрішній, але й зовнішній, з рамени якого почалися поїздки всіх тих совєтських спеціялістів, які ми бачили.

Час чи передишка потрібні Москві ще й для того, щоб наладнати внутрішньополітичні труднощі в різних ділянках. Останні роки принесли партії важку внутрішню боротьбу, що зв'язана була з перебудовою партійної лінії ,проблемою нової партійної програми і сталінської спадщини. Ця боротьба ще не скінчилась. Ідеологічний та пропаґандивний відтинок роботи партії також потребують ще часу, щоб його впорядкувати та пристосувати до нового курсу.

Другим головним елементом нової генеральної лінії є намагання Москви притягнути на свою сторону понад мільярд людей колись колоніяльних чи напівколоніяльних народів Азії й Африки. Сюди ЦК КПСС зачислює також Південну та Середущу, або Латинську Америку. В осередку уваги підривної партійної роботи та зовнішньої політики СССР є Індія, Бірма, Афганістан ,Індонезія, Цейльон, Сирія, Єгипет, Марокко. Політична та партійна акція на цьому відтинку посилюється економічною пенетрацією (вивіз зброї та готових товарів із совєтської сфери впливів і закуп закордоном сирівців чи інших товарів). Ця акція мала б, очевидно, з бігом часу схаотизувати та підірвати ринки збуту та закупів західніх великодержав, зокрема ЗДА.

Третім головним елементом нової генеральної лінії партії є творення єдиного бльоку всіх можливих сил проти „капіталізму". Тут говориться про всіх соціялістів, протестантів ,католиків, визнавців буддизму, з яких, без сумніву, першим, зокрема марксистам, ЦК КПСС приділяє особливу увагу і в тому напрямі зробив уже цілий ряд кроків. Теза про можливий перехід до соціялізму різними шляхами включно з парляментарними, деякий рух ідеології та політики партії „наліво", розв'язання відомого Інформбюра, нав'язання тісних контактів з Тіто та ін. це дальші елементи розгортання цього відтинку, який мав би не лише підірвати НАТО, але й привести до „соціялізму" західні та північні країни Европи ,де є сильні марксистські партії.

Четвертим головним елементом нового стратегічного пляну ЦК КПСС є уживання всіх можливих заходів, щоб викликати депресію в ЗДА, Англії та Західній Европі. В Москві давно обчислено, що зброєння є важливим чинником у розквіті економічної коньюнктури Заходу, і тому вона хоче змусити Захід зменшити зброєння і зредукувати армії, що, на її думку, мусить дати початок господарського застою. В той же час власні здемобілізовані кадри вона потребує для господарської розбудови власних теренів і совєтської сфери впливів.

П'ятим найголовнішим елементом, який має дати змогу розгорнутися чотирьом попереднім, є гра на мир. Пишеться „гра на мир", бо Москва не тільки не залишила, а останнім часом ще більше скріпила свій плян здобуття світу. До того, коли їй це буде вигідно, Москва може кожної хвилини перейти в стан війни, що робила вона вже кількома наворотами в минулому.

Без миру не можна осягнути внутрішніх поліпшень у совєтській сфері впливів, створити „зону миру" серед азійських та африканських народів, притягнути на свій бік західніх марксистів і економічно підірвати Захід. Ось чому така гістерія в Москві довкруги „миру", бо ж це має бути московський мир, який має принести їй, згідно з її плянами, панування над світом. Звідси й підписування наліво й направо „мирових" договорів, висилання та приймання всяких делеґацій,

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(59)

Вол. Дорошенко

СТРАДНИЦЬКИЙ ШЛЯХ ІВАНА ФРАНКА

З жалем писав він про це в одній із своїх тодішніх поезій:

„Відцуралися люди мене!
Єсй та той надійде і мине!
Тільки боязко скоса зирне . . .
Чи бояться ті люди мене?
Я блукаю, мов звір серед гір,
Серед шуму вулиць містових". (18. XI, 1880)

А були й такі, що не цуралися й доносили на Франка, коли він сидів у слідчім арешті, як про це згадує він в оповіданні „Молода Русь".

Та все це було ніщо супроти найбільшого удару, якого судилося йому зазнати в наслідку арештування. Наляканий ревізією, яку в нього перевела поліція, о. М. Рошкевич заборонив Франкові бувати в його домі й листуватися з донькою, вважаючи, що Франко „скомпромітував" і його й Ольгу, навівши на них неславу поліційною нагінкою, та не хотів навіть і чути про одруження доньки з „кримінальником", і врешті змусив Ольгу вийти заміж за Володимира Озаркевича, брата Наталії Кобринської. 14 вересня 1879 року вони побралися.

Це був для Франка, як він сам про це пише в листі до А. Кримського з 16. VIII. 1898, „страшний удар", що впав тінню на все дальше його життя.

Франко ледве пережив цей удар. Пару разів дістав був вибух крови, і навіть тішився цим. „Дай Бог, — писав він із цього приводу до Ольги — щоб скоро було по всім, волю здохнути, ніж жити в такім отупінню, в якім тепер знаходжуся" (М. Возняк, Нариси ,ст. 65 і 68).

Ще перед тим він писав до М. Павлика: . . . „Поки-що я не писав нічого, бо формально одурів і зідіотів ту серед усякої погані. Цілими днями лежу або ходжу і проклинаю все, а до жадної роботи не можу взятися, хоч гинь. Моя лолинська історія, Богу дякувати, кінчиться, і як всі правдиві історії, — сумно, сказав бим, трагічно" (Переписка, т. III ,ст. 51-52).

В розпуці думав Франко навіть про самогубство. Наготовив собі пляшечку вивару з отруйного зілля й держав її в своїй шухляді. Але від цього заміру здержувала його згадка про любку (М. Возняк, Нариси, ст. 28).

Як гаряче кохав Франко Ольгу й як тяжко переживав розлуку з нею ,про це свідчать листи його до неї, а також присвячені їй поезії .Він довго не міг про неї забути.

В одному з листів до Ольги Франко так писав про свою любов до неї: „Ти знаєш, що відколи-м Тебе побачив, аж дотепер — любов до Тебе була моєю провідною звіздою, що вона стала для мене чимсь так природним, так конечним і сильним, як само життя, як друга натура" (М. Возняк, Нариси, ст. 40).

Любов до Ольги Рошкевич дала Франкові „хвилі щастя золотого", як писав він у присвяченій їй на її іменини в липні 1875 р. поезії (опублікована в „Нарисах" М Возняка, ст. 12). Навіть геть пізніше назвав проведені з нею дні — „днями щастя і любови" (див. „Тюремні сонети", 10, з 17. IX. 1889 р.).

Про свої сердечні тайни зрадився Франко в листі до А. Кримського з 16 серпня 1898 р.[2] Тут згадав він про той „значний вплив", що його мали на його літературну творчість ті жінки, в яких він любився.

Коротко оповівши про свої взаємини з Ольгою Рошкевичівною й той „тяжкий удар", що завдала йому розлука з нею, зазначив він, що сліди цього кохання знайдете в „На дні" і в віршах „Картка любови" (опубліковані в збірці „З вершин і низин").

В дійсності Ользі Рошкевич присвятив Франко далеко більше поезій. Крім згаданого вже вірша на іменини 1875 р. та циклю „Картка любови", цілу низку їх знаходимо в збірках: „З вершин і низин" („Нічні думи", 1, „Думи пролетарія", 9, де поет говорить про „любов взаємну, хоч і нещасливу"; „Знайомим і незнайомим", 7), „Зів'яле листя" (жмуток I, 7-9, 14, 15; III, 15), „Із днів журби" („Споминн", 2).

Годиться тут навести, присвячений Рошкевичівні вірш 15-й з I-го жмутку „Зів'ялого листя", бо він якнайкраще характеризує Франкову любов до неї й жаль з причини розлуки з нею.

„Неперехідним муром поміж нами
Та доля стала. Мов два судна, море
Розносить нас між двома берегами,
Моя ти ясна ,непривітна зоре!

Ще здалека тебе мій слідить зір.
Твій свіжий слід я рад би цілувати
І душу тим повітрям напускати,
Що з твоїх уст перепливає в простір.

Та щезла ти! Мов в лісі без дороги
Лишився я. Куди тепер? За ким?
Підтяті думи, не провадять ноги,
А в серці холод . . . Дим довкола, дим! . ."

[2] Лист цей опубліковано у львівському журналі „Наші Дні" рік I, ч. 6, травень 1942, ст. 7.

НІКОЛИ МЕНІ НЕ ЗАБУТИ...

Ніколи мені не забути
Красу незвичайну гір.
Узяти б з собою море —
Найкращий живий сувенір!

Багато отих сувенірів
Мандрівники брали собі,
А я назавжди із собою
Взяв очі твої голубі.

Хто брав черепашку рожеву,
Коштовні якісь камінці . . .
А я взяв у душу навіки
Веселих очей промінці.

. . . Багато везли сувенірів
На згадку про море ясне,
Їх може розгублять в дорозі,
А пам'ять не зрадить мене.

Обернуться в пил і зітруться
Рожеві оті камінці,
А вічно сіятимуть очі —
Живучі твої промінці.

ОЛЕКСА ЮЩЕНКО

Євген Онацький

ДЖУЗЕППЕ МАЦЦІНІ — АПОСТОЛ СВОБОДИ ПРИГНОБЛЕНИХ НАЦІЙ

(До 130-ліття з дня народження)

„Я — італієць, — писав Мацціні. — Але одночасно я европеєць і взагалі людина. Я люблю мою батьківщину, бо я взагалі люблю батьківщину, люблю нашу свободу, бо я взагалі вірю в свободу, люблю наші права, бо взагалі вірю в право. Національність для мене свята, бо я вбачаю в ній знаряддя добра для всіх, поступу всіх: географічні обставини, історичні традиції, мова, спеціяльні нахили — для мене тільки показники, але місія, яку вона виконує, виявляє мені її посвячення. Нація має бути для людськости тим, чим родина є для батьківщини. Якщо вона зле поводиться, якщо вона пригнічує інших, якщо виявляється носієм несправедливости задля тимчасових інтересів, вона втрачає право на існування і копає собі яму . . ."

Нація для Мацціні, як і родина, вияв Божої волі (в цьому глибока релігійність доктрин Мацціні) і людської любови, що творить єднання між людьми для осягнення вищої цілі — місії, визначеної від Бога. Тому для Мацціні нація, в противлежність багатьом теоретикам державного права і в повній згоді з тим, що думаємо ми, українці, існує — може існувати — і тоді, коли ще немає держави, але коли вже існує вища спільна ціль. Малі нації часто губляться на перехрестях історії. Трудно їм мати якусь традицію, якусь місію, якусь вічну ціль. Во нація — це не те, що існує, а те, що постійно здійснюється. І для того, щоб була її вічна вартість, мусить тривати боротьба і жертвенність. Життя нації, як і окремих людей, це — апостольство і жертвенність. Історія — це трагічне виховання людей і народів.

Виходячи з цих засад, Мацціні мріяв про загальну европейську революцію, яка звільнила б уярмлені народи і дала б кожному з них можливість вільного розвитку в гармонійній співпраці з іншими. Ясно, що ця революція не могла мати нічого спільного з тою, що її почали, саме за часів Мацціні, викликали комуністи з Карлом Марксом на чолі. Уже в 1844 р. з приводу „Подорожі в Ікарію", Кабета, в якій описувалося уявну країну, що в ній в комуністичному режимі люди жили в мирі і свободі, Мацціні писав:

„Ця думка абсурдна, нездійсненна, вона знищила б всякий побуд до діяльности, заступила б ідеєю деякого матеріяльного добробуту кожну ідею морального поступу, унерухомила б суспільство і перетворила б його в спільноту бджіл чи бобрів . . ."

У 1850 р. Мацціні знову писав в „Італія дель Пополо":

„Комунізм заперечує одночасно суспільство і особу, і заперечує їх в їх життєвому змісті — в свободі, в поступі, в моральному розвиткові. Ваганочись між сансимонізмом і фур'єризмом, він бере в першого нахил до тиранії і немину чі порушення особистої свободи, а в другого закон задоволення нахилів, марно обмежених до потреб, бо кожний нахил, сильно відчутий, творить справжню потребу. Але він перевищує один і другий в абсолютній зневазі минулого, кожного історичного вияву попереднього життя людства. Тиранія знаходиться в корінні комунізму і заповнює всі його формули. Як в холодній, безплідній, недосконалій теорії економістів, людина зводиться в комунізмі до механізму продукції. Її свобода, її відповідальність, її особисті заслуги, постійне змагання до вдосконалення життя в ньому зникають . . ."

Тим, хто знає, що зробив комунізм в совєтському „раї", ці слова Мацціні не можуть не видатися пророчими.

Два роки пізніше, отже ще до створення марксистської „Інтернаціональної Асоціяції Робітників", Мацціні кидає проти прихильників Маркса палке обвинувачення:

„Я обвинувачую їх за те, що вони перекреслили людину і зробили з неї сектанта, перекреслили вільний розум і заступили його формулою, заступили концепцію повного життя одним тільки (економічним, Є. О.) виявом життя... Я обвинувачую їх за те, що вони висушили джерела віри, озвірили людину, штовхнули робітника на шлях буржуазного егоїзму, зосереджуючи всю його увагу на проблеми матеріяльної користи, роблячи з неї головну мету, коли вона мала б бути тільки засобом... Обвинувачую їх за те, що вони, разом із Бентамом і Вольнеєм, повторюють, ніби життя — це шукання щастя, замість того, щоб повторювати з усіма великими трансформаторами світу, що життя — це місія, сповнення обов'язку. Я обвинувачую їх за те, що вони ширять віру, ніби нарід може відродитися, товстіючи, за те, що вони заступили проблему людства проблемою кухні людства, за те, що вони твердять: „кожному згідно з його здібностями, кожному згідно з його потребами", тим часом, як треба твердити: „кожному, згідно з його любов'ю, кожному згідно з його жертвенністю..."

Коли ж нарешті в 1864 р. у Лондоні інтернаціонал Карла Маркса був створений і почав діяти, Мацціні писав:

„Ви, як і я, знаєте, що ніяка сила не здатна тривати, якщо не спирається на Правді і на Справедливості. Інтернаціоналові судилося розпастися... З Інтернаціоналу не може бути спасіння..." бо марксистський комунізм „підриває всякий суспільний лад, знепліднює продукцію, перешкоджає поступові, перекреслює свободу людини і забиває її в кайдани тиранічного, солдатського ладу..."

Перший Інтернаціонал Карла Маркса дійсно вже в 1876 р. розлетівся, але Мацціні тоді вже не було серед живих — він помер у Пізі в 1872 р. Проте, йому ще прийшлося дожити до першої паризької комуни, що виникла внаслідок поразки Франції у війні з могутньою Німеччиною Бісмарка. Після її розгрому, французький уряд не менш жорстоко покарав усіх її учасників. А Мацціні писав з цього приводу:

„Дії Комуни, як і дії Асамблеї, мені однаково огидні: одні французи супроти французів же виявляють таку охоту до жорстокої боротьби, якої вони зовсім не виявляли в відношенні до чужинецької ворожої армії. Це — ніби сутичка між дикими звірями, що вихопилися з клітки..."

І перед самою смертю свідомість тої загрози, що її несуть усім народам проповідники клясової ненависти і диктатури пролетаріяту, вихоплює з-під пера великого ідеаліста, апостола свободи всіх пригнічених, трагічну фразу:

„Краще вже хай вертаються австрійці, аніж закоріняються облудні й підривні доктрини, що поділили б самих італійців на гнобителів і пригноблених!..."

Присвятивши все своє життя справі звільнення свого народу з-під чужинецької тиранії, не міг він знести думки про можливість виникнення „диктатури пролетаріяту", в якій незначна група колективних диктаторів запровадила б тиранію над власною, допіру звільненою нацією...

10 березня 1872 року Мацціні не стало. На вістку про його смерть Монкьюр Конуей, великий американський борець проти рабства, виголосив в Каплиці Сауф Плейс промову, в якій сказав:

„Віра в Бога була в ньому надто глибока, щоб виявитися інакше, як в житті, Йому відданому. Життя Мацціні було усосібленням обов'язку. Легко підносити до Бога хвали й молитви, яких Він потребує, але не так легко служити людству, що так потребує справжньої відданости. Світ для Мацціні був тільки ілюзією. Справді ж реальною й намацальною річчю був для нього тільки обов'язок".

(Кінець).

НАРАДИ ЛІҐИ ВИЗВОЛЕННЯ НАРОДІВ СССР

(Паризький Бльок)

Бюлетень Українського Інформаційного Бюра повідомляє, що у Мюнхені від 28-го липня до 6 серпня 1956 р. відбувалась Конференція Ліґи Визволення Народів СССР (Паризький Бльок), що в ній взяли участь представники Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Ідель-Уралу, Казакії, Криму, Північного Кавказу, Туркестану й України, населення яких складає більше половини всієї людности Совєтського Союзу. На Конференцію прибули повноважні представники згаданих національних Центрів, що перебувають в різних країнах вільного світу.

Головною темою Конференції було сучасне становище поневолених народів в Совєтському Союзі й політика Москви.

Конференція визнала, що, не дивлячись на розвінчання Сталіна й заміну його т. зв. колективним керівництвом, в СССР, як і раніше, панує диктатура, що тримається насильством і терором. Сталін помер і розвінчаний, але сталінізм і його режим терору, як і цілі совєтського імперіялізму, залишаються незмінними. Щоб забезпечити перемогу комунізму в цілому світі, Совєтський Союз потребує передишки, себто т. зв. мирного співіснування з західнім світом, виходячи з переконання, що за той час Москва без війни досягне панування над цілим світом.

Конференція Ліґи Визволення Народів СССР ухвалила ряд резолюцій по внутрішній та зовнішній політиці. Виконавчому Комітетові Ліґи Конференція дала належні директиви щодо його практичної діяльности.

Конференція обміркувала питання визвольної політики народів СССР в їх боротьбі за волю й віднову своєї державної незалежности.

Конференція пройшла в атмосфері повної єдности й узгіднила дальшу політику об'єднаних у Лізі національно - політичних Центрів.

Рівночасно повідомлено, що заходами Українського Інформаційного Бюра УНРади вийшла друком в англійській мові і поступила до продажу книжка про українсько-єврейські відносини в роках революції під назвою:

Material Concerning Ukrainian-Jewish Relations during the Years of the Revolution (1917-1921)

Сторінок 102. Ціна — 1 дол. Книжку можна придбати в Укр. Інформ. Бюрі, по всіх Крайових Комітетах ВО УН Ради та Товариствах Сприяння УНРади та УНР.

П'ЯТЬ ГОЛОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ НОВОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ЛІНІЇ ЦК КПСС

(Закінчення зі стор. 2-ої)

головних державних, військових, наукових і політично-партійних мужів.

Цей „мировий" зовнішній курс перекликається у великій мірі з внутрішніми заходами, чи внутрішньою політикою партії та уряду СССР. Відома „лібералізація" в різних ділянках життя є у великій мірі заходами, які мають переконати світ, що Москва — вже інша, не та агресивна, що була за Сталіна. Для прикладу, в галузі національної політики, як у відношенні до неросійських народів і „народних демократій", видно деяке пом'якшення, і тут, як відомо, створено було раніше шумну теорію про „соціялістичні нації в СССР" (праці Цамер'яна, Козлова з 1951-1955 років); цей стан є не лише вислідом спротиву тих народів у відношенні до попереднього курсу, але й спекуляцією на тому, щоб усі ці народи втягнути в політику „миру", а зокрема притягнути на свою сторону енерґію колись колоніяльних народів і інших можливих сил, які є поза межами СССР. Усування жорстоких норм соціяльного та карного законодавства (скасування постанов про прикріплення робітників до фабрик, скорочення на дві години робочого тижня, розв'язування концтаборів чи перетворення їх на „добровільні" та ін.) є не лише шуканням внутрішніх прихованих сил та резерв, які лежать в основі нового п'ятирічного пляну, побудованого на доповіді Булґаніна на липневому пленумі ЦК КПСС 1955 року, але також їх метою є створити передумови для різних успішних „мирових" заходів назовні. Те саме можна сказати про „розкрупнювання" Хрущовим міністерств, деяку децентралізацію (на кілька відсотків по суті) економіки, зокрема сільського господарства. Вона є вислідом не лише його поглядів на „перехід від соціялізму до комунізму", де він зударився з Сталіним, не тільки шуканням тих же прихованих резерв і сил, але одночасно зовнішньополітичною спекуляцією, і часто цих трьох елементів відділити не можна.

Жертвою зовнішньополітичних спекуляцій та нового курсу впав цими днями не лише Молотов, але й Сталін, спадщину якого зведено до мінімуму, а в багатьох випадках штучно прислонюється, вживаючи для прикладу різних його ідеологічних положень і не подаючи при тому його імени. І знову відіграло тут ролю не лише те, що Хрущов хоче зіпхнути на плечі Сталіна всі ті жорстокості та масові убивства, які доконувано під час будівництва „соціялізму в одній країні" (внутрішній аспект), звести з ним по-большевицьки після його смерти свої особисті та засадничі порахунки, реабілітувати большевицький „соціялізм", збільшити штучно свою ролю нового „вождя та вчителя", але також бажання показати перед світом своє миротворче обличчя. Під кутом нового зовнішньополітичного курсу найвигідніше було б взагалі відкинути Сталіна, але внутрі, де по суті (не по формі!) Хрущов у багатьох ділянках продовжує попередню сталінську лінію, зокрема в національному питанні, збройні і розбудові важкої промисловости, цього зробити не можна. І тут Й. Сталін після своєї смерти повис ще раз між життям і смертю, і, здається, лише час визволить його з того складного положення. А тим часом він ще деякий час буде залишатися „добрим" і „злим", себто не піде ні до марксо-большевицького неба, ні до пекла. Що б зрештою з ним не сталося, він залишиться для Хрущова та йому подібних великим, як той, що силою запровадив большевицький соціялізм на селі (колективізація), що форсовно та брутально перевів перший етап „соціялістичної" індустріялізації, що на крові й костях народів збудував в інтересах „пролетаріяту" сильну російську державу, що в совєтську сферу впливів підступом і війною включив біля 700 мільйонів азійських і европейських народів і що у великій мірі розгромив або послабив ті світові держави, з якими Росія мала в минулому колоніяльні чи інші порахунки. Всю цю спадщину його учні не тільки не думають послаблювати, а, навпаки, всередині й назовні поглибити, реалізуючи в такий спосіб мрію Маркса та російських царів одночасно, що знайшла таке клясичне поєднання в большевизмі або ленінізмі.

П'ять головних елементів нової генеральної лінії ЦК КПСС, які Москва заходжується реалізувати, виступають у формі повороту до ленінізму. Цим разом, це має бути той самий ленінізм — у зовнішньому аспекті, бо всередині ніхто не думає завертати ні попередньої асиміляції, ні колективізації, ні деяких інших осягів сталінського соціялізму — який в 1917 році обіцяв кожному, що хто хотів, щоб лише допомогти большевикам захопити владу. Тепер іде про обіцянки для всього світу та владу над усім світом. Тому й ленінізм є сьогодні більше небезпечним, ніж сорок років тому. Немає сумніву в тому, що проти ленінських п'яти точок Хрущова вільний світ змобілізує всі свої сили, щоб усунути небезпеку, яка повисла над ним.

Короткі Вісті

● Перед палацом Ленкестер у Лондоні, де відбувається конференція 22-х держав у справі Суеського каналу, такий величезний автомобільний рух, що головні члени делеґацій постійно на засідання спізнюються. Шепілов, Піно й інші міністри закордонних справ висідають з авт за кілька бльоків від палацу і йдуть далі пішком. Гледвін Джебб, англійський амбасадор в Парижі, поспішаючи на засідання конференції, розбив авто об стовп, на велике пересердя поліціянта, який мусів рахуватись із спричинником випадку й ще гіршого загальмування руху, з уваги на ступісь амбасадора.

● На маленькому данському острові Фейо живе м. і. 90 нежонатих професорів. Організація цих професорів влаштувала була 24 лютого ц. р. товариську забаву, на яку запросила 80 дівчат з Англії. Те саме повторилося в травні цього року, але користи з того не було ніякої, бо жаден з упертих професорів-парубків не одружився. В останню суботу - неділю мали з'їхатись на острів тисячі молодих людей на мистецькі й забавові імпрези. Зливні дощі перешкодили тим плянам.

● Комуно-польський уряд заповів зменшення армії на 50,000 вояків. На стільки ж ніби зменшено в минулому році польські збройні сили. Варшава досі не оприлюднила стану польської армії, яку на Заході обраховують на 650,000 вояків під зброєю, крім резерв.

РЕЧЕНЕЦЬ ДЛЯ АШУРАНСІВ — 31 СЕРПНЯ 1956

Управа Злученого Українського Допомогового Комітету подає до загального відома, що старання про продовження дійсности нового іміграційного закону — так званого Акту Допомоги Втікачам — з 1953 (PPA-1953) не дали бажаного успіху. Закон цей діє виключно до кінця біжучого 1956 року, і лише до кінця цього року може бути видана віза на основі цього закону.

У зв'язку з цим означено теж реченець, до якого можна вносити ашуранси. Для аплікантів, які живуть в країнах НАТО, вже ашурансів вносити не можна.

Тепер Іміґраційні власті подали до відома, що ашуранси на переселення до ЗДА на основі закону PPA-153 для аплікантів, які живуть в Німеччині або в Австрії, прийматимуть уряди лише до кінця біжучого місяця серпня 1956 року. То ж і ЗУАДК закликає всіх спонзорів, щоб негайно переслали підписані ашурансии до канцелярії ЗУАДКомітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P.O. Box 1661, Philadelphia 5, PA.

Управа ЗУАДКомітету звертається до всіх громадян доброї волі, які мають ще охоту допомогти в переселенчій акції підпискою ашурансів, з гарячим закликом зробити це негайно. Це вже остання нагода допомогти нашим втікачам - еміґрантам переїхати до цієї нашої країни і стати повноцінними і самовистачальними членами нашої громади.

Ашуранси треба прислати до канцелярії ЗУАДКомітету найпізніше до дня 29 серпня 1956 року, щоб канцелярія мала ще змогу відповідно їх оформити е вислати до Державного Департаменту у Вашинґтоні для верифікації ще перед замкненням реченця, що минає 31 серпня ц. р.

Переселення — це найкращий засіб допомоги. Він високоблагородний спосіб і гідний, що й у ніякому випадку не принижує гідности того, кому ця допомога дана. Це теж і найдоцільніший засіб допомоги, бо переселення дає змогу людині переїхати до нашої країни волі і добробуту і тут станути на власні ноги і бути повновартісним громадянином. Тому то ЗУАДК спеціяльно веде посилену акцію переселення і закликає всіх наших громадян в цей остаточний час докласти всіх зусиль, щоб ніодин аплікант в Европі не залишився без ашурансу. Ми мусимо дати кожному аплікантові ашуранс — мусимо дати ту підставу, на основі якої він може старатись і дістати дозвіл на поселення у ЗДА.

Демократи використають допомогу Трумана в виборчій кампанії

Лібертсвіл, Ілл. — Керівник виборчої кампанії Адлея Е. Стівенсона — Джеймс А. Фіннеґен заявив, що демократи користатимуть із допомоги бувшого президента Геррі С. Трумана. Фіннеґен конферував із демократичним кандидатом на президента Стівенсоном і після того заявив, що — „сподіваємося скористати з порад і вказівок Трумана", хоч і не вияснив, як демократи це зроблять, бо ж Труман аж три рази заявляв публічно в Шикаґо, що Стівенсон не має „бойового духа і тому легко зможе програти цьогорічні вибори". Сам Стівенсон почне виборчу кампанію вже 3-го вересня в „День Праці", виголосивши першу промову в Дітройті на традиційній площі „Кедилак". 11-го вересня він промовлятиме на конвенції Ліберальної партії в Ню Йорку. Офіційно Демократична партія почне вести виборчу кампанію 13-го вересня, хоч до того часу Стівенсон виголосить вже три більші виборчі промови, бо після „Дня Праці" він промовлятиме ще і в Лос Анджелесі на конвенції Американського Леґіону. Сенатор Естес Кіфовер промовлятиме в фармерських районах, в яких він мав успіх під час працьборів, бо виступав там, як оборонець фармерів.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Республіканці в своїй платформі обіцяють зменшення податків

Сан Франціско, Каліф. — Республіканська Номінаційна Конвенція прийняла виборчу платформу, яка займає 13,500 слів і в ній підкреслюється те, що республіканський уряд зменшить в найближчому році прибуткові податки, якщо на це дозволить збалянсований бюджет. В платформі підкреслюється і те, що оборонні сили ЗДА мусять стояти на належній висоті, щоб тим способом скріпити змагання до миру в світі. Конвенція одноголосно ухвалила виборчу платформу, головні думки якої відчитано на конвенції, а цілість її роздано делегатам в окремій книжечці. Республіканська виборча платформа дещо лагідніша в стилізації в порівнанні з демократичною платформою, але великих різниць між обома платформами немає. Ось окремі пункти республіканської платформи. 1. В фармерській програмі республіканці обіцяють збільшити фармерські прибутки так, щоб фармери мали прибутки, що доходили б до 100 відсотків паритету, але ці прибутки не мали б походити з урядової допомоги. 2. Республіканці обіцяють в найближчому році зменшити прибуткові податки, якщо це дозволить збалянсований бюджет і видатки на оборону країни. Найбільше зменшення податків мали б мати ті, що найменше заробляють. Обіцяють також зменшити федеральні видатки, збалянсувати бюджет і надалі зменшувати федеральне заборгування. 3. Для світу праці є обіцянка про зміну робітничого закону Тефта-Гартлі та про поширення закону про мінімальну платню за годину праці на дальші категорії робітників. Є і обіцянка про те, що республіканський уряд буде боротися проти расової дискримінації при затрудненнях робітників. 4. Республіканці обіцяють дбати про фізичне й умове здоров'я населення, та будуть допомагати лікарським школам. Буде поширене й поліпшене соціяльне забезпечення. 5. Збройні сили країни треба тримати на високому рівні, та дати їм наймодернішу зброю. Цивільну оборону будуть старатися зорганізувати так, щоб вона дійсно могла діяти на випадок небезпеки. 6. Республіканці обіцяють підтримувати приватні підприємства і будуть виступати проти концентрації великих підприємств.

Республіканська платформа підтримує рішення Найвищого Суду в справі сеґреґації шкільництва

Сан Франціско, Каліф. — Республіканська Виборча Платформа — 20-го серпня підтримала рішення Найвищого Суду ЗДА про скасування окремих шкіл для кольорових дітей, але одночасно й робить компромісові уступки, признаючи, що здійснення цього рішення створює на півдні держави окрему проблему. В платформі остерігається проти вживання „сили або насильства" в розв'язуванні цієї проблеми і зобов'язує, щоб це робив тільки законним шляхом. Пункт про охорону громадських прав в республіканській платформі є великою концесією для південних республіканців, які заявляли, що надто рішучий тон в справі сеґреґації може спричинити те, що білі виборці з південних стейтів не підтримають в виборах республіканців, тільки голосуватимуть на демократів, які зовсім не підтримували рішення Найвищого Суду в справі сеґреґації — тільки назвали його „важ-

• До Лондону прибув із Ню Йорку американський балетний театр, який зі столиці Англії розпочинає об'їзд з гостинними виступами 13-х країн європейського континенту і Близького Сходу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 289 повідомляє, що збори відбудуться в п'ятницю, 24-го серпня, о год. 8-ій веч., в Укр. Амер. Клюбі, 292 Hudson Ave. З огляду на важність справ, просяться всіх членів прибути на збори і вплатити членські вкладки. — Р. Дронь, предс.; М. Гусар, кас.; В. Гусар, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — 114 Відд. ім. св. Володимира повідомляє членів, що в неділю, 26-го серпня, о год. 12-ій впол., в приміщенні залі св. Володимира, відбудуться збори членів Відділу. Проситься всіх членів прибути на час. — В. Вережай, секр.

ВСЯЧИНА

„ПОЛІТИЧНИЙ КИНДЖАЛ" ТРУМАНА

Артур Крок писав в щоденнику „Ню Йорк Таймс" про те, яким способом бувший президент Гаррі С. Труман поборював демократичного кандидата на президента Адлея Е. Стівенсона. Він пише, що Труман ще в суботу заявився, що буде підтримувати Аверелла Гаррімана. Та в вівторок побачив, що його заява не мала більшого значення і тому витягнув „політичний кинджал", який хотів приложити до шиї Стівенсона, заявляючи, що Стівенсон „заслабий, щоб перемогти Айзенгавера в осінніх виборах". Крок пише, що Труман не дуже то поміг цією заявою Гарріманові, але дав республіканцям до рук зброю, якою вони з успіхом будуть поборювати Стівенсона під час виборчої компанії — бо все ж таки Стівенсон мав найбільші шанси бути вибраним на демократичного кандидата. Політичний кинджал не завжди приносить добро тому, хто його витягає. Так воно було і в випадку Трумана.

РОВД АЙЛЕНД ВІДЗНАЧАЄ КАПІТУЛЯЦІЮ ЯПОНІЇ

Стейт Ровд Айленд, — це єдиний американський стейт, який в дні 14-го серпня кожного року відзначає капітуляцію Японії під час другої світової війни. В цьому дні закриті всі крамниці, банки, уряди та фабрики, і населення цього стейту відпочиває.

ДЕМОКРАТИЧНІ ДЕЛЕҐАТИ МАЮТЬ СКЛАСТИ ПО $100 В ШИКАҐО

Скарбник Демократичної партії Метью Г. МекКлоскі ще в половині липня вислав заклик до всіх делеґатів на Номінаційну Конвенцію в Шикаґо, щоб привезли з собою по 100 долярів на виборчий фонд. Це перший раз звернулися демократи з таким закликом до своїх делеґатів. І цей заклик дає успіхи. Одни делеґат із Вест Вірджінії пожертвував на партійний фонд 1,000 долярів.

УЧАСТЬ У ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ

Учительський каледж при колумбійському університеті в Ню Йорку видав книжечку під заголовком „Участь в президентських виборах", яка коштує тільки 50 центів, і з якої можна пізнати, як відбуваються вибори президента в ЗДА, від правиборів в окремих стейтах аж до голосування включно. — Описується в ній і про те, як вибрані електори вибирають президента.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ до Календаря „Свободи" на 1957 рік

Редакція „Свобода" вже закінчує підготову та в найближчому часі здасть до друку великий і багатий змістом Календар „Свободи" на 1957 рік, що появиться друком та буде в продажу вже в листопаді ц. р. Календар появиться, подібно як і минулого року, в повному тиражі „Свободи", тільки цим разом уже на папірці; в Редакція Календаря, маючи на увазі рекламову вартість такого видання для нашого організаційного, громадського і торговельного життя, рішила відступити відповідне місце в тій книзі для оголошень, визначуючи для них мінімальні ціни: $50 за цілу сторінку, $30 за пів сторінки, $20 за чверть сторінки та $15 за одну восьму сторінки. Для Відділів УНС відповідна знижка, а для збирачів оголошень відповідні нагорода. Замовлення на оголошення висилати на адресу „Свободи" до 15 вересня.

РОЗШУКИ

Пошукую братового сина ЙОСИФА БАДОВСЬКОГО. Писати на адресу:
YUSTYNA PAWLISH, C.N.N.
620 Washington,
New Haven, Conn.

Пошукую Якуба БУТКОВСЬКОГО або його сестру Ярину, по-мужеві Вайсарович, з села Смикиківці, пов. Тернопіль. Маю для них 2 листи з краю. Прошу писати:
TEODOR TLUMACKYJ
34 — 20th Ave., Irvington, N. J.

Пошукую п. Романа ЛЕВИЦЬКОГО брата о. д-ра Ярослава Левицького, замешкалого в Суховолі коло Львова.
LUBA BRONIKOWSKI
3013 Carpenter, Detroit 12, Mich.

Посмертна Згадка

БЛАЗИК МЕЛЬНИК, довголітній член Відд. 152 УНСоюзу в Ірвінґтон, Н. Дж., помер 16. серпня 1956 р., в 74. році життя. Покійний походив з села Чернолів Мазовецький, повіт Тернопіль, Галичина. Оставив у смутку двох синів і дві доні. Похорон відбувся 20-го серпня на катол. цвинтар св. Хреста в Арлінґтон, Н. Дж. — В. Н. П.

ВЕРОНКО (МИРОН) ВЕНҐЕР, довголітній член Відд. 117 УНСоюзу в Ню Йорку, помер 17-го серпня 1956 р., в 70-ім році життя. Походив з села Середнє, пов. Підгайці, Галичина. Оставив у смутку дружину Анну. Похорон відбувся 21-го серпня з погреб. заведення П. Яреми на цвинтар Calvary. — В. Н. П.!

ТАРЗАН, ч. 3725. Мавпа зліс.

Тарзан швидко повернувся до копальні і стверди, що тубільці-вартові пильнують табору.

Так! Самозванець Міло саме припинив вантаження. Тепер треба привернути право власности Бернарда, поки руда прибуде на місце призначення.

Але спершу зброя! Не хотячи зранити вартових, він вислав Рікі як посланця. Приголомшені тубільці дивились, як мала мавпа безсоромно підійшла до них і втекла геть!